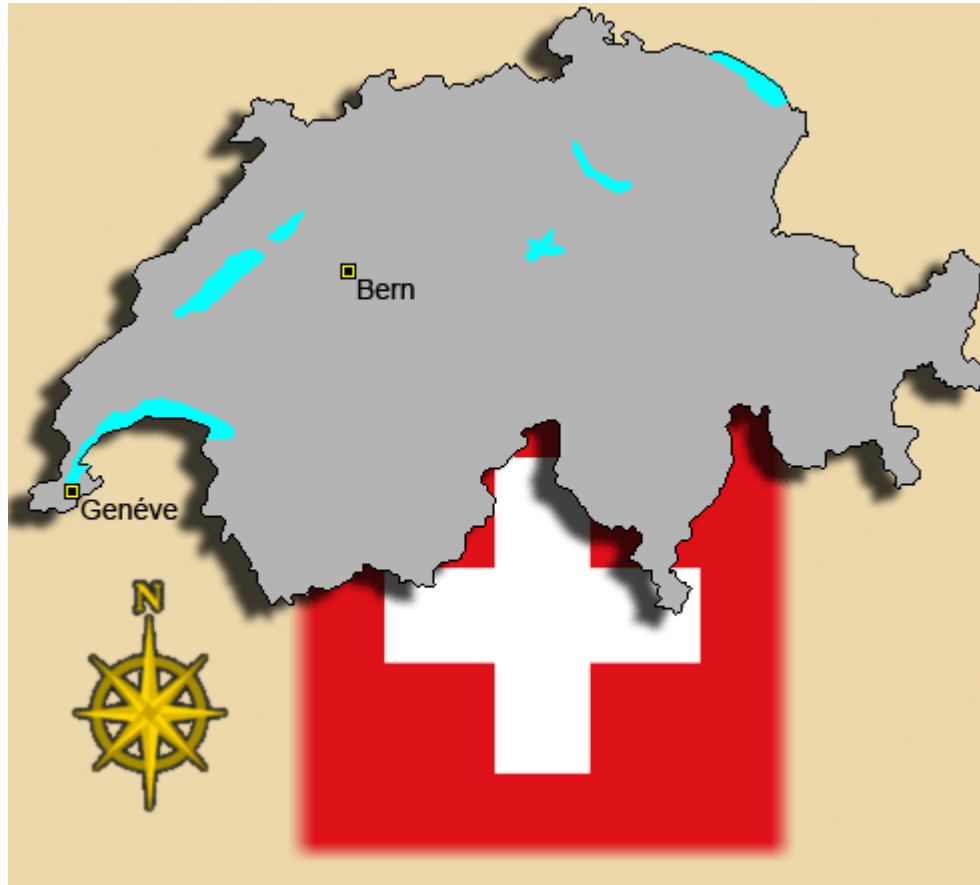

ŠVÝCARSKO

- hlavní město **Bern**
- administrativně 26 kantonů, federativní republika
- *Proč se říká Švýcarsku „neutrální stát“?*
- nevstoupil do 1. ani do 2. světové války, není členem EU, jsou ale členem OSN, spolupracují s NATO, členem nejsou
- nevýhodná poloha, vnitrozemí, hory 70 % území
- měna švýcarský frank

- města: Bern, Curych, Ženeva, Lucern, Basilej, Lausanne

- **úřední jazyk:** němčina, italština, francouzština, rétorománština

Rétorománština má ve Švýcarsku zvláštní postavení, protože není považována za typický úřední jazyk jako ostatní tři. Za národní jazyk byla uznána již v r. 1938, ale až na sklonku 20. století získala status úředního jazyka pro vztahy mezi republikou a rétorománsky mluvícími občany.

POVRCH

☀ Hornatý alpský stát

☀ **ALPY** - byly vyvrásněny v třetihorách

- S a J vápencové, jinak žulové

- čtvrtohory – zalednění → ostré hřbety, štíty
ledovce, ledovcová jezera

- do údolí stéká řada ledovců – nejdelší Aletschský

- **Waliské (Peninské Alpy)**

- nejvyšší hora Dufourspitze (4634 m) v masivu
Monte Rosa – hranice s Itálií

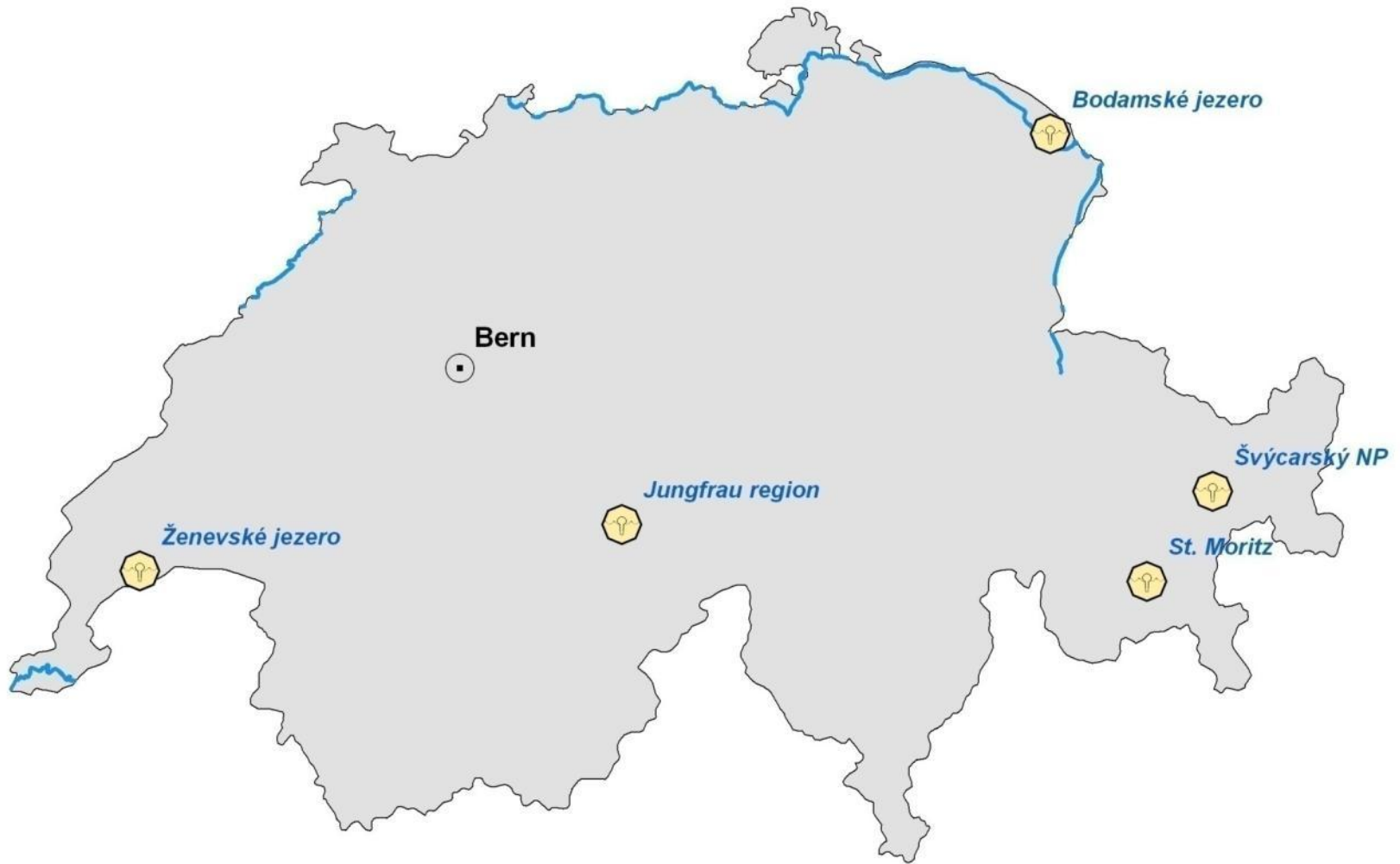
- nejznámější hora Matterhorn

- **Bernské Alpy** – Jungfrau, Aletschský ledovec

- **Švýcarský národní park** – východ

☀ **ŠVÝCARSKÝ JURA** – SZ hranice s Francií

Orientační mapa přírodních zajímavostí

ŠVÝCARSKÝ NÁRODNÍ PARK

- V nadmořských výškách od **1500 m n. m. do 3000 m n. m.**
- **Vznik v roce 1914 (nejstarší NP v Evropě).**
- Rozloha **169 km².**
- Typické pro park jsou modřínové lesy a pro Švýcarsko neobvyklé velké množství zvěře (rys, svišť a kamzík).
- Pečlivě udržovaných **80 km** značených turistických stezek.
- V letech 1920–1924 zde byl vysazen kozorožec. O dvacet let později vzácný orlosup bradatý.
- Na hranicích s Itálií navazuje na velké chráněné území *Národního parku Stelvio*.
- Správa ŠNP v městečku *Zernez* (zároveň vstupní brána do oblasti).
- Činnost správy stejně jako vstup do parku **od června do konce října.**
- V současnosti jediný park ve Švýcarsku.

JUNGFRAUREGION – BERNER OBERLAND

- Rekreační oblast ve švýcarských Bernských Alpách v okolí hory Jungfrau (4158 m) a dalších dvou hor tvořících s ní jeden horský masiv - Eiger (3970 m) a Mönch (4099 m).
- Oblast se rozkládá ve dvou údolích jižně od obce *Interlaken*. Na západ to je *Auterbrunnen*, na východ *Lütschen*. Přírodní podmínky umožňují kvalitní lyžování v zimě a zajímavé pěší túry v létě.
- Jedna z turisticky nejatraktivnějších lokalit ve Švýcarsku.
- Na relativně malém území kombinace hor, ledovců, vodopádů a jezer.
- V blízkosti sedla Jungfrauoch (3471 m n. m.) se v nadmořské výšce 3454 m nachází NEJVÝŠE POLOŽENÉ EVROPSKÉ ŽELEZNIČNÍ NÁDRAŽÍ NA TRATI JUNGFRAUBAHN. Ze sedla *Jungfrauoch*, kterému se také říká *Top of Europe*, se naskýtá neopakovatelný výhled na horské panoráma, především na NEJVĚTŠÍ ALPSKÝ LEDOVEC ALETSGLETSCHER.
- V celé oblasti *Jungfrau* je **53** sjezdovek, jež jsou vhodné jak pro začátečníky, tak pro pokročilé. Celková délka sjezdovek je 100 km.

ST. MORITZ

- *St. Moritz* (česky **Svatý Mořic**, rétorománsky San Murezzan) **je proslulé zimní středisko** v kantonu *Graubünden* (Švýcarsko). **Rozkládá se na břehu jezera *Moritzer See*** v nadmořské výšce **1843 m**. Oblast ze severu obklopuje pohoří *Albula* a z jihu *Bernina*.
- Je celosvětově proslulé díky skvělým **lyžařským terénům** ve svém okolí, **vývěrům minerálních železitých pramenů** s velkým obsahem oxidu uhličitého, ale i díky ideálnímu **klimatu** údolí *Engadinu* - slunce zde svítí **322 dnů v roce**.
- Lyžuje se zde především na svazích *Lagalb*, *Corvatsch* a *Corviglia*. Poblíž osady *Pontresina* leží známý ledovec *Morteratsch*. Svatý Mořic byl dějištěm zimních olympijských her v roce 1928 a 1948.
- Po Rhétské dráze jezdí ze *St. Moritz* světoznámý ***Glacier Express*** přes *Reichenau-Tamins* až do stanice *Disentis/Mustér*, kde přechází na trať společnosti *Matterhorn-Gothard-Bahn*, po níž pokračuje do *Brigu* na Simplonské dráze a odtud do *Zermattu*. Cestu urazí za 7,5 hodiny a projede přitom **291 mostů a 91 tunelů**.

GLACIER EXPRESS

- švýcarský horský vlak
- jeho trasa je vedena po nejvýše položených úzkorozchodných tratích v blízkosti některých velkých švýcarských ledovců
- jezdí ze Svatého Mořice a Davosu do Zermattu a zpět
- jedna cesta trvá 7 a půl hodiny jede se přes 291 mostů, skrz 91 tunelů a přes průsmyk Obrolppass ve výši 2.033 m n.m.

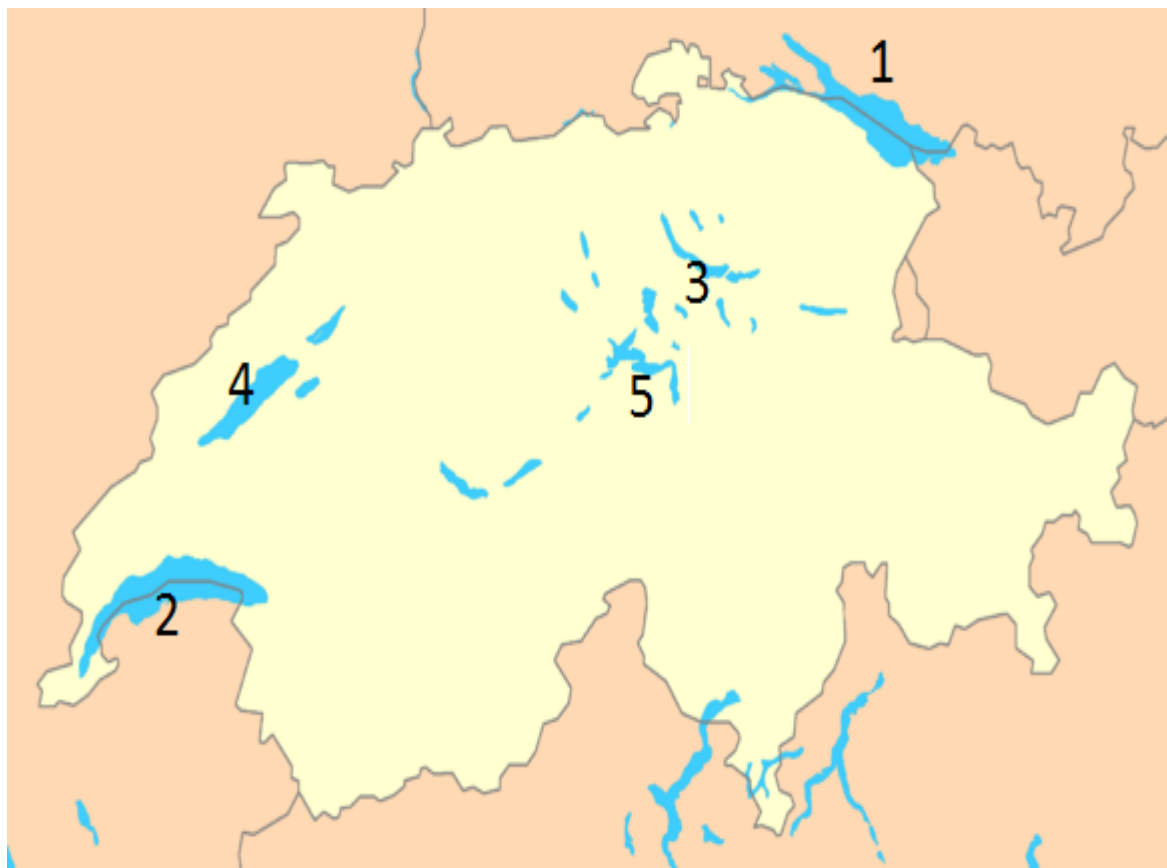

Vodstvo

Na území Švýcarska se nachází hodně jezer:

- Ženevské** (největší jezero v Alpách, po Balatonu druhé největší ve střední Evropě)
- Bodamské** (druhé největší jezero v Alpách)
- Neuchâtelské**
- Lucernské**
- Curyšské**

Švýcarskem protéká řeka Rhône, Rýn.

- 1 – Bodamské
- 2 – Ženevské
- 3 – Curyšské
- 4 – Neuchâtelské
- 5 – Lucernské

Hospodářství

Švýcarsko nemá nerostné suroviny, rozsáhlý průmysl ani moc orné půdy, orientuje se na:

- ❑ vyspělé technologie a vysokou kvalitu
- ❑ na surovinově nenáročná odvětví a služby
- ❑ HDP patří k nejvyšším na světě

- ❑ nejznámější oblastí služeb ve Švýcarsku je bankovníctví. Významné je i pojišťovnictví – např. pojišťovna Winterthur.

❑ hodinářství (*Swatch, Omega*)

❑ přesné a jemné strojírenství, přístrojová technika, chemický průmysl, potravinářský průmysl, farmaceutický průmysl, lékařské přístroje a vybavení aj.

❑ věda a výzkum – CERN (jaderný výzkum)

❑ potravinářství – mléčné výrobky – sýry (fondue, raclette - Ementál), čokolády, (*Nestlé, Lindt, Toblerone*), cukrovinky (Ricola), káva Jacobs

❑ farmaceutika

❑ cestovní ruch je další významnou oblastí hospodářství Švýcarska, váže totiž na sebe velké množství činností, které s ním souvisí: hotely, penziony, privátní ubytování, restaurace, sport, kultura.

EFTA

Je to Evropské sdružení volného obchodu, kde jsou čtyři evropské státy, kterým nebylo dovoleno (zejména ty „chudší“), nebo které si nepřály (zejména ty „bohatší“) připojit se k Evropskému společenství (dnešní Evropská unie).

Dnes jsou členy asociace Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

WTO

Je to Světová obchodní organizace, která zakládá pravidla mezinárodního obchodu prostřednictvím konsenzu mezi svými členskými státy a řeší mezinárodní obchodní spory mezi členskými státy. Sídlem organizace je Ženeva.